

Offentliga bidrag på lika villkor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2008/09:171 Offentliga bidrag på lika villkor och motioner väckta med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås ändringar i skollagens (1985:1100) bestämmelser om kommunernas bidrag till fristående skolor samt enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser. Därtill föreslås att huvudmän för en sådan enskilt bedriven verksamhet får överklaga en kommuns beslut om bidragets storlek hos en allmän förvaltningsdomstol enligt förvaltningslagens regler.

I propositionen aviseras vidare vissa ändringar i förordning (1996:1206) om fristående skolor.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2009 för att tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2010.

Utskottet avstyrker motionerna och tillstyrker propositionen med ett förtydligande i fråga om ersättning för barn i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar samt ett förtydligande vad gäller bestämmandet av tilläggsbelopp.

I propositionen finns reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Bakgrund	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden	8
Avslag på propositionen	8
Grunderna för beräkning av bidrag	9
Bidraget bör baseras på budget	12
Grundbelopp och tilläggsbelopp	13
Tillämpningen av bidragsreglerna	18
Riksprislistans tillämpning för fristående skolor	20
Individuella program i gymnasieskolan	22
Gymnasiesärskolan	23
Skolpliktsavdrag	24
Övriga förslag i propositionen	26
Överklagande	26
Lagförslagen i övrigt	28
Reservationer	29
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (s, v)	29
2. Alternativa förslag till bidragssystem, punkt 2 (s)	30
3. Alternativa förslag till bidragssystem, punkt 2 (v)	30
4. Grunderna för beräkning av bidrag, punkt 3 (mp)	31
5. Bidraget bör baseras på budget, punkt 4 (s)	32
6. Bidraget bör baseras på budget, punkt 4 (mp)	33
7. Grundbelopp och tilläggsbelopp, punkt 5 (mp)	33
8. Tillämpningen av bidragsreglerna, punkt 6 (s)	34
9. Tillämpningen av bidragsreglerna, punkt 6 (mp)	35
10. Riksprislistan, punkt 7 (mp)	35
11. Uppdrag till Skolinspektionen, punkt 8 (mp)	36
12. Individuella program, punkt 9 (mp)	36
13. Gymnasiesärskolan, punkt 10 (mp)	37
14. Skolpliktsavdrag, punkt 11 (s)	37
15. Överklagande, punkt 12 (s)	38
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	39
Propositionen	39
Följdmotionerna	39
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	41
1. Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)	41
2. Förslag till lag om ändring i lagen (2009:000) om ändring i skollagen (1985:1100)	53

Bilaga 3

Utskottets lagförslag 56

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub25 yrkande 1 och 2008/09:Ub26 yrkande 1.

Reservation 1 (s, v)

2. Alternativa förslag till bidragssystem

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub25 yrkande 2 och 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del.

Reservation 2 (s)

Reservation 3 (v)

3. Grunderna för beräkning av bidrag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100) såvitt avser 9 kap. 6 § tredje stycket. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:171 punkt 1 i denna del och avslår motion 2008/09:Ub27 yrkande 1 i denna del.

Reservation 4 (mp)

4. Bidraget bör baseras på budget

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del och 2008/09:Ub27 yrkande 2.

Reservation 5 (s)

Reservation 6 (mp)

5. Grundbelopp och tilläggsbelopp

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub27 yrkandena 3–5.

Reservation 7 (mp)

6. Tillämpningen av bidragsreglerna

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del och 2008/09:Ub27 yrkandena 6 och 7 i denna del.

Reservation 8 (s)

Reservation 9 (mp)

7. Riksprislistan

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub27 yrkande 8.

Reservation 10 (mp)

8. Uppdrag till Skolinspektionen

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub27 yrkande 9.

Reservation 11 (mp)

9. Individuella program

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100) såvitt avser 9 kap. 8 a § sjunde stycket. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:171 punkt 1 i denna del och avslår motion 2008/09:Ub27 yrkande 1 i denna del.

Reservation 12 (mp)

10. Gymnasiesärskolan

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub27 yrkande 7 i denna del.

Reservation 13 (mp)

11. Skolpliktsavdrag

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del.

Reservation 14 (s)

12. Överklagande

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del.

Reservation 15 (s)

13. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

a) lag om ändring i skollagen (1985:1100) i den mån lagförslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit under punkterna 3 och 9, med den ändringen att regeringens förslag till 9 kap. 8 a § fjärde stycke utgår

b) lag om ändring i lagen (2009:000) om ändring i skollagen (1985:1100) med den ändringen att 2 a kap. 17 a § sjunde stycket får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2008/09:171 punkterna 1 i denna del och 2.

Stockholm den 14 maj 2009

På utbildningsutskottets vägnar

Sofia Larsen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Larsen (c), Marie Granlund (s), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Betty Malmberg (m), Agneta Lundberg (s), Christer Nylander (fp), Louise Malmström (s), Lars Hjalmered (m), Peter Hultqvist (s), Gunilla Tjernberg (kd), Patrik Forslund (m), Thomas Strand (s), Ulrika Carlsson i Skövde (c), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Amineh Kakabaveh (v).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen bemyndigade den 22 mars 2007 det ansvariga statsrådet att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. föreslå hur lagstiftningen på några områden skulle ändras så att offentliga och enskilda förskolor och skolor skulle kunna bedriva verksamhet på lika villkor (dir. 2007:33 och 2007:164). Riksdagen hade dessförinnan gett regeringen till känna att regeringen snarast skulle återkomma med förslag om att kommunala beslut om bidrag till fristående skolor ska kunna bli föremål för en förvaltningsdomstols fullständiga prövning (bet. 2005/06:UbU13, rskr. 2005/06:240). I utredarens uppdrag ingick att lämna förslag till författningsreglering av hur storleken på kommunernas bidrag till enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor skulle beräknas på ett öppet och förutsägbart sätt, så att en förvaltningsdomstol efter överklagande kunde pröva nivån på kommunens bidrag till verksamheten. Utredningen antog namnet Utredningen om villkoren för fristående skolor.

Utredningen överlämnade i januari 2008 delbetänkandet *Bidrag på lika villkor* (SOU 2008:8). Betänkandet har remissbehandlats.

Lagförslaget har granskats av Lagrådet. Förslaget har justerats i enlighet med Lagrådets synpunkter.

Bakgrund

Bestämmelser om enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg finns i 2 a kap. skollagen (1985:1100). Bestämmelser om enskilda förskoleklasser finns i 2 b kap. skollagen och i 1 kap. förordningen (1996:1206) om fristående skolor.

Bestämmelser om fristående skolor finns främst i 9 kap. skollagen och i förordningen om fristående skolor. Där behandlas dels skolor i vilka skolplikten får fullgöras, dvs. skolor som har en utbildning som motsvarar grundskolan (fristående grundskolor), den obligatoriska särskolan (fristående särskolor) eller specialskolan, dels skolor vars utbildning motsvarar utbildning i gymnasieskolan (fristående gymnasieskolor) eller gymnasiesärskolan (fristående gymnasiesärskolor).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att skollagens (1985:1100) bestämmelser om kommunernas bidrag till fristående skolor samt enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser förtydligas. Samtidigt föreslås att huvudmän

för sådan enskilt bedriven verksamhet får överklaga en kommuns beslut om bidragets storlek hos allmän förvaltningsdomstol enligt förvaltningslagens regler.

De nya bestämmelserna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2009. De ska tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2010.

Utskottets överväganden

Avslag på propositionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om avslag på propositionen. Utskottet återkommer i det följande till frågan om antagande av propositionens förslag.

Jämför reservationerna 1 (s, v), 2 (s) och 3 (v).

Motionerna

Socialdemokraterna begär i motion 2008/09:Ub26 yrkande 1 avslag på regeringens proposition. I motionen anförs att alla skolor bör få samma villkor, vilket Socialdemokraterna menar inte blir fallet genom propositionens förslag. I motionens yrkande 2 i denna del begär Socialdemokraterna ett tillkännagivande om lika villkor för kommunala och fristående skolor. I motionen anförs att såväl de kommunala skolorna som friskolorna är en del av vårt skolsystem. Socialdemokraterna anför att ett nytt reformerat system måste bygga på den grundläggande principen att alla skolor, oavsett huvudman, ska tillhöra ett gemensamt nationellt skolsystem.

Också Vänsterpartiet kräver i motion 2008/09:Ub25 yrkande 1 avslag på propositionen. I motionen anförs att de privata skolorna inte har samma skyldigheter, syften eller ambitioner som de kommunala skolorna och därför inte har samma kostnader. I motionen anförs vidare att de privata skolorna redan blir överkompenserade ekonomiskt. Om skolan ska vara likvärdig måste resursfördelningen ta hänsyn till elevernas behov, skriver Vänsterpartiet. I samma motions yrkande 2 begär Vänsterpartiet att regeringen återkommer till riksdagen med förslag på ny lagstiftning. I motionen redogörs för Vänsterpartiets förslag. Vänsterpartiet anser bl.a. att skollagen måste ändras så att Skolverket endast kan godkänna en ny fristående skola som bidragsberättigad om kommunen tillstyrkt ett sådant beslut. En kommun ska dessutom kunna säga nej till etablering av en fristående skola. Vänsterpartiet kräver också en enhetlig lagstiftning med samma regler för personalens meddelarfrihet och skydd mot efterforskning och repressalier oavsett om driften av verksamheten är offentlig eller privat. Vänsterpartiet är också emot vinstdrivande driftsformer för fristående skolor. Därtill motsätter sig Vänsterpartiet att fristående skolor kan erbjuda det individuella programmet, vilket motionärerna menar kommer att leda till att segregeringen ökar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Det nu framlagda förslaget bygger bl.a. på Utredningen om villkoren för fristående skolor som i januari 2008 avlämnade delbetänkandet Bidrag på lika villkor (SOU 2008:8). Delbetänkandet har remissbehandlats.

Av det följande framgår att utskottet inte har något att erinra mot förslagen om lika villkor för offentliga bidrag. Utskottet anser det angeläget att riksdagen nu fattar beslut i hithörande fråga.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Friskolornas Riksförbund har i en gemensam skrivelse pekat på att bidragsreglerna innehåller oklarheter och är svåra att tillämpa.

Utskottet vill understryka att begreppet ekonomiska villkor ska ses i vid mening så att regler för kommunal planering och verksamhetsutövning inte används för att försämra friskolornas möjlighet till etablering och överlevnad. Ett exempel på det är tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen, ett annat är tillämpningen av kommunallagen vid försäljning av kommunala skolor till fristående huvudman. Principerna om konkurrensneutralitet och likabehandling är förutsättningar för en sund konkurrens och en positiv utveckling i samspelet mellan kommunala och fristående skolor.

Grunderna för beräkning av bidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillstyrker regeringens förslag om grunderna för beräkning av bidrag vad gäller att ta bort det nu gällande kravet på att hänsyn ska tas till skolans åtagande och elevens behov. Därmed avslår riksdagen motionsyrkandet i denna fråga.

Regeringen föreslår att en kommuns bidrag för ett barn i enskild verksamhet eller en elev i en fristående skola ska bestämmas enligt likabehandlingsprincipen. Bidraget ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag.

Särskilda regler ska ange vilka kostnader som ska ingå i det kommunala bidraget för barnet eller eleven i den enskilda eller fristående verksamheten.

Jämför reservation 4 (mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att en kommuns bidrag för ett barn i enskild verksamhet eller en elev i en fristående skola ska bestämmas enligt likabehandlingsprincipen. Bidraget ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag.

Särskilda regler ska ange vilka kostnader som ska ingå i det kommunala bidraget för barnet eller eleven i den enskilda eller fristående verksamheten. Vidare föreslår regeringen att det nu gällande kravet på att hänsyn ska tas till skolans åtagande och elevens behov ska tas bort.

Regeringen anser att principen om bidrag på lika villkor för beräkning av bidrag till enskilt bedriven verksamhet bör tillämpas så långt som möjligt. I propositionen konstateras att nuvarande föreskrifter om att bidrag till förskola, fritidshem och enskilt bedriven förskoleklass inte ska avvika oskäligt från kommunens kostnad för den egna verksamheten, inte kan anses uppfylla kravet på lika villkor. Regeringen föreslår därför att principen om likvärdiga och rättvisa villkor för alla förskolor, fritidshem och skolor oavsett huvudman ska stärkas. Med dagens ersättningssystem är de enskilda förskolorna, förskoleklasserna och fritidshemmen alltför beroende av kommunernas egna bedömningar i fråga om hur stor ersättningen per barn ska bli. Regeringen anser att det är angeläget att utveckla och stärka förutsägbarheten och rättssäkerheten i ersättningssystemet. Den ser inget skäl för att tillämpa andra grunder för bidrag till enskilt bedriven verksamhet än för finansiering av den egna verksamheten. Regeringen föreslår därför att en kommuns bidrag per barn i enskilt bedriven verksamhet ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag. När ett bidrag bestäms enligt den föreslagna huvudregeln saknar begreppen "skolans åtagande" och "elevens behov" självständig betydelse och bör därför tas bort. I propositionen konstateras vidare att likabehandlingsprincipen ökar rättssäkerheten för enskilda och fristående anordnare som på sikt kommer att gynna alla parter. Därför ska beräkningen av bidrag till fristående skolor, enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser innefatta ersättning för i princip alla kostnader som är förknippade med verksamheten. Det innebär att kommunens val av organisationsform inte ska ha någon betydelse för bidragsberäkningen, utan att alla de kostnadslag som anges i skollagen och som har samband med den pedagogiska verksamheten ska ingå i ersättningen.

För att skapa tydliga principer för bidragsberäkningen, så att en förvaltningsdomstol efter överklagande kan pröva nivån på kommunens bidrag till verksamheten, ska det i författning regleras vilka kriterier som ska ligga till grund för beräkningen av bidragen.

Motionen

Miljöpartiet begär i motion 2008/09:Ub27 yrkande 1 i denna del att riksdagen avslår propositionens förslag om att skollagens formulering om krav på hänsyn till skolans åtagande och elevens behov ska tas bort. Miljöpartiet menar att begreppet hittills har utvecklats av rättspraxis och att det vore ett misstag att ta bort det. Att i skollagen konkretisera vad bidraget avser att ersätta blir, enligt Miljöpartiet, fyrkantigt, detaljstyrt och alltför snävt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Utskottet delar regeringens uppfattning att principen om likvärdiga och rättvisa villkor för alla förskolor, fritidshem och skolor oavsett huvudman måste stärkas. Med dagens ersättningssystem är de enskilda förskolorna, förskoleklasserna och fritidshemmen alltför beroende av kommunernas bedömningar i fråga om hur stor ersättningen per barn ska bli. Utskottet anser att det är angeläget att utveckla och stärka förutsägbarheten och rätts-säkerheten i ersättningssystemet och ser inget skäl för att tillämpa andra grunder för bidrag till enskilt bedriven verksamhet än vad som tillämpas för kommunens egen verksamhet. Utskottet anser därför att en kommuns bidrag per barn i enskilt bedriven verksamhet ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag.

Utskottet konstaterar också att när ett bidrag bestäms enligt den föreslagna huvudregeln kommer begreppen ”skolans åtagande” och ”elevens behov” att sakna självständig betydelse. Utskottet menar vidare att propositionens förslag om ett tilläggsbelopp för en elev som har ett omfattande behov av särskilt stöd och som behandlas nedan i betänkandet, ger möjligheter att ta individuella hänsyn.

Utskottet delar regeringens uppfattning att likabehandlingsprincipen ökar rättssäkerheten för både enskilda och fristående anordnare. Kommunens val av organisationsform ska således inte ha någon betydelse för bidragsberäkningen, utan alla de kostnadslag som anges i skollagen och som har samband med den pedagogiska verksamheten ska ingå i ersättningen.

Tydliga principer för bidragsberäkningen är också, enligt utskottets mening, en förutsättning för att en förvaltningsdomstol, efter överklagande, ska kunna pröva nivån på kommunens bidrag till verksamheten.

Bidraget bör baseras på budget

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att en kommun ska kunna minska bidragen till enskilt bedriven verksamhet om underskott uppkommer i den kommunala verksamheten.

Jämför reservationerna 5 (s) och 6 (mp).

Propositionen

Regeringen gör i propositionen bedömningen att det är kommunens budget för verksamheten det kommande året som bör ligga till grund för bestämningen av bidragen till fristående skolor och annan enskild verksamhet. Om ytterligare resurser ges till den kommunala verksamheten under budgetåret, bör motsvarande tillskott ges till de fristående skolorna och den enskilda verksamheten.

Vad gäller frågan om att en kommun ska kunna minska bidragen till enskilt bedriven verksamhet om underskott uppkommer i den kommunala verksamheten menar regeringen, i likhet med utredaren, att det inte är möjligt att utan särskilt lagstöd återkräva redan beviljade bidrag, då detta står i strid med den grundläggande förvaltningsrättsliga principen att inte ändra ett gynnande förvaltningsbeslut.

Kommunernas resursfördelning till den egna verksamheten sker enligt budget. För att kravet på lika villkor ska kunna uppfyllas för bidragen till de fristående skolorna och annan enskild verksamhet, krävs att bidragen grundar sig på kommunens budget för det kommande året. Kommunernas budgetar löper kalenderårsvis, och den kommunala förskole-, fritidshems- och skolverksamheten planeras därför årsvis. Det är således naturligt att även bidragen till fristående skolor och annan enskild verksamhet beräknas och bestäms per budgetår. Kommunens budget för motsvarande verksamhet det kommande året bör därför ligga till grund för bidragen. Ersättning till de fristående skolorna ska betalas ut för det faktiska antalet elever.

Om en kommun väljer att fördela extra resurser med utgångspunkt från t.ex. socioekonomiska faktorer eller studieresultat, får det inte leda till skillnader i resurstilldelningen beroende på om det är en offentlig eller enskild huvudman för verksamheten. En elev som ingår i målgruppen för en viss satsning bör få del av de extra resurserna oavsett om eleven går i en kommunal eller fristående skola eller annan verksamhet. Också om kommunen av andra skäl tillskjuter ytterligare resurser till den egna verksamheten under löpande budgetår, bör motsvarande resurser tilldelas de fristående skolorna respektive de enskilda förskolorna, fritidshemmen och förskoleklasserna.

Motionerna

Socialdemokraterna anför i motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del vad gäller lika villkor för kommunala och fristående skolor att om en kommun skjuter till extra medel till kommunala skolor under löpande budgetår, bör även friskolorna i kommunen tilldelas samma tillskott. På motsvarande sätt måste en kommun som tvingas göra nedskärningar i de kommunala skolorna under ett budgetår kunna göra motsvarande avdrag i bidraget till friskolor. I motionen anføres vidare att om det saknas lagstöd för en sådan ordning måste regeringen återkomma med förslag om hur detta kan rättas till.

Miljöpartiet begär i motion 2008/09:Ub27 yrkande 2 att regeringen återkommer med lagförslag som gör det möjligt för en kommun att efter beslut i fullmäktige ålägga samma nedskärning under verksamhetsåret för enskilt bedriven verksamhet som för kommunalt bedriven verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Regeringen aviserar i propositionen ändringar i förordning (1996:1206) om fristående skolor. Förordningsändringar förutsätter normalt inte att dessa ändringar underställs riksdagen för godkännande.

Utskottet anser, i likhet med regeringen, att det inte är möjligt att utan särskilt lagstöd återkräva redan beviljade bidrag, eftersom det står i strid med den grundläggande förvaltningsrättsliga principen att inte ändra ett gynnande förvaltningsbeslut. Utskottet ser inga skäl till att frångå denna princip och anser därför att riksdagen bör avslå motionsyrkanden med innebörden att en kommun ska kunna minska bidragen till enskilt bedriven verksamhet om underskott uppkommer i den kommunala verksamheten.

Grundbelopp och tilläggsbelopp

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillstyrker regeringens förslag om grundbelopp och tilläggsbelopp.

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om att kostnader ska regleras i grundbeloppet, att schablonbeloppet inte bör anges i förordning samt att ersättningen för lokalkostnader bör ske på samma sätt för en fristående respektive kommunalt driven skola eller verksamhet.

Jämför reservation 7 (mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att bidraget till enskilda förskolor, fritidshem, förskoleklasser och fristående skolor (utom individuella program) ska bestå av ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Grundbeloppet ska innefatta ersättning för undervisning eller pedagogisk verksamhet, utrustning och läromedel, elevvård och hälsovård, måltider, administration, mervärdesskatt samt lokalkostnader. Regeringen föreslås att i förordning få meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av grundbeloppet.

Regeringen gör bedömningen att det i förordning bör anges att kostnads-posten Undervisning bör avse samtliga kostnader för skolans undervisande personal eller personal i den pedagogiska verksamheten i förskola och fritidshem. I beloppet bör också kostnader för kompetensutveckling av personalen ingå. I förordning bör det vidare, enligt regeringens bedömning, anges att kostnads-posten Läromedel och utrustning bör avse kostnader för läroböcker, litteratur, tidskrifter, programvara för undervisning och annat undervisningsmaterial som används som läromedel. Till det kommer kostnader för utrustning i form av t.ex. datorer, maskiner och annan utrustning som används för undervisningen. Vidare bör licenser och andra IT-kostnader för personal och elever ingå. Posten bör även innefatta kostnader för utflykter, lägerskola, studiebesök och kulturaktiviteter. Kommunens gängse avskrivningsprinciper bör tillämpas vid beräkningen av kostnader för inköp. I förordning bör det också anges att kostnads-posten Elevvård och hälsovård bör avse kostnader för sådan elev- och hälsovård som inte tillhandahålls av undervisande personal, utan t.ex. av kurator, psykolog, sköterska och läkare.

Vad gäller måltider gör regeringen bedömningen att det i förordning bör anges att kostnads-posten Måltider bör avse kostnader för personal, livsmedel, transporter, förbrukningsmaterial och därmed sammanhängande administration. Kommunens bidrag till en fristående gymnasieskola bör innefatta ersättning för skolmåltider om sådan ersättning lämnas till kommunens gymnasieutbildning. En fristående gymnasie- eller gymnasiesärskola vars bidrag från en elevs hemkommun innefattar ersättning för skolmåltider bör inte få ta ut någon måltidsavgift från den elev som bidraget avser.

I förordning bör det också anges att administrativa kostnader bör ersättas med ett schablonbelopp om tre procent av bidragsbeloppet (grundbeloppet) samt att kompensation för mervärdesskatt bör lämnas enligt den s.k. sexprocentsregeln. Likaså gör regeringen bedömningen att det i förordning bör anges att ersättningen för lokalkostnader ska motsvara kommunens genomsnittliga lokalkostnader per barn eller elev i motsvarande verksamhet eller skolform. Förordningen bör också, enligt förslaget, ange att om det finns särskilda skäl, ska ersättningen för lokalkostnader motsvara en fristående skolas faktiska kostnad förutsatt att denna kostnad är skälig.

En kommun ska, enligt förslaget, kunna redovisa hur bidraget har räknats ut med avseende på de kostnadsposter som regeringen föreslår. När grundbeloppet fastställs ska det framgå att och hur alla de nämnda kostnadsslagen är inkluderade. Avsikten är inte att kommunen ska vara skyldig att utforma sin egen budget så att den är uppdelad på samtliga de kostnadsdrag som ska ingå i grundbeloppet. Den föreslagna uppdelningen på olika kostnadsposter kan emellertid fylla en viktig funktion som riktlinje eller checklista för kommunen. Detaljeringsgraden i kommunens eget resursfördelningssystem är dock en fråga som kommunen själv förfogar över. I propositionen anges att ett minimikrav bör vara att det ska vara möjligt att urskilja hur lokalkostnadsersättningen, administrationsschablonen och momskompensationen har beräknats. Avsikten är inte heller att kommunen ska besluta hur mycket varje enskild skola ska avsätta för var och en av de olika beståndsdelarna. Den bidragsgivande kommunens bidragssystem ska vidare inte vara detaljstyrande för hur den fristående skolan disponerar sina resurser. Detta skulle strida mot grunderna för mål- och resultatstyrningen av skolan och innebära en återgång till en förlegad regelstyrning.

Regeringen har valt att närmare precisera beståndsdelarna i grundbeloppet i förordning (1996:1206) om fristående skolor i stället för, såsom utredaren föreslagit, i förarbetena till skollagen.

Regeringen föreslår att för ett barn eller en elev som har ett omfattande behov av särskilt stöd ska kommunen, utöver grundbeloppet, betala ett tilläggsbelopp. Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om hur detta ska bestämmas. Regeringen gör här bedömningen att tilläggsbeloppet endast bör avse ersättning för extraordinära stödåtgärder som inte har koppling till den vanliga undervisningen. Tilläggsbeloppet är alltså endast avsett att ge möjlighet till särskild ersättning för enskilda elever som har omfattande behov av särskilt stöd. Det ska avse extraordinära stödåtgärder, som inte har koppling till den vanliga undervisningen, t.ex. tekniska hjälpmedel, assistenthjälp och anpassning av en skollokal. Det kan också vara fråga om stödåtgärder åt elever med stora inlärningssvårigheter som beror på språkliga eller sociala faktorer. Kostnaderna för stödet ska vara omedelbart kopplade till en enskild elev och ha samband med dennes särskilda behov och förutsättningar för att kunna fullgöra sin skolgång.

En fristående skola är inte skyldig att ta emot en elev, om mottagandet medför betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för skolan. I konsekvens med detta är, som regeringen anförde i propositionen *Fristående skolor m.m.* (prop. 1995/96:200 s. 48), en kommun inte skyldig att lämna bidrag till en fristående skola för särskilt stöd, om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd och detta skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Regeringen föreslår vidare att tilläggsbeloppet även ska innefatta bidrag för elever som har rätt till modersmålsundervisning och gör bedömningen att det i förordning bör anges att bidrag till den enskilda verksamheten

respektive den godkända fristående skolan som erbjuder förskoleklass ska innefatta ersättning för modersmålsundervisning, om kommunen avsätter sådana resurser för barn i den kommunala verksamheten.

Motionen

Miljöpartiet begär i motion 2008/09:Ub27 yrkande 3 ett tillkännagivande om att detaljeringsnivån för kostnadsposter som ska ingå i grundbeloppet till enskilda förskolor, fritidshem, förskoleklasser och fristående skolor är för hög. Miljöpartiet anser att en sådan detaljreglering passar i en handbok för kommuner för att räkna ut skolpengen, men lämpar sig mindre bra i lagtext. Miljöpartiet anför i samma motions yrkande 4 att schablonbelopp för administrativa kostnader inte bör anges i förordning. Miljöpartiet anser att likabehandlingsprincipen bör gälla och att kommunen därför bör vara skyldig att ersätta friskolor med motsvarande belopp som den kommunala skolverksamheten uppbär för administration centralt. I motionens yrkande 5 anför Miljöpartiet att ersättning för lokalkostnader bör ske på samma sätt för den fristående skolan eller verksamheten som för den kommunalt drivna skolan eller verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I propositionen föreslås att det i skollagen ska regleras att bidraget till enskilda förskolor, fritidshem, förskoleklasser och fristående skolor (utom individuella program) ska bestå av ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Grundbeloppet ska innefatta ersättning för undervisning eller pedagogisk verksamhet, utrustning och läromedel, elevvård och hälsovård, måltider, administration, mervärdesskatt samt lokalkostnader. Vidare föreslås att det för ett barn eller en elev som har ett omfattande behov av särskilt stöd ska utbetalas ett tilläggsbelopp av kommunen, utöver grundbeloppet för eleven. Regeringen föreslås att i förordning få meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av grundbeloppet respektive tilläggsbelopp.

Av propositionen framgår att en kommun ska kunna redovisa hur bidraget har räknats ut med avseende på de kostnadsposter som regeringen föreslår. Den föreslagna uppdelningen på olika kostnadsposter fyller bl.a. en funktion som riktlinje eller checklista för kommunen. Utskottet betonar dock att detaljeringsgraden i kommunens eget resursfördelningssystem är en fråga som kommunen själv förfogar över. I likhet med regeringen anser dock utskottet att ett minimikrav bör vara att det ska vara möjligt att urskilja hur lokalkostnadsersättningen, administrationsschablonen och momskompensationen har beräknats. Utskottet understryker att avsikten med regleringen inte är att kommunen ska besluta hur mycket varje enskild skola ska avsätta för var och en av de olika beståndsdelarna. Den bidragsgivande kommunens bidragssystem ska vidare inte vara detaljsty-

rande för hur den fristående skolan disponerar sina resurser. Detta skulle strida mot grunderna för mål- och resultatstyrningen av skolan och innebära en återgång till en förlegad regelstyrning. Det måste finnas frihet för den enskilda skolan eller verksamheten att utifrån lokala behov och omständigheter göra sina egna prioriteringar av hur stora resurser man vill avsätta för ett visst ändamål. Om en enskild huvudman vill lägga större resurser på undervisning och pedagogisk verksamhet men mindre på utrustning och läromedel än vad fördelningen vid beräkningen av bidraget visade, ska huvudmannen vara fri att göra detta. Vad gäller beståndsdelarna i bidraget anser utskottet, i likhet med regeringen, att detta är en fråga som lämpar sig för förordning. Att såsom utredaren har föreslagit närmare precisera beståndsdelarna i grundbeloppet i förarbetena till skollagen skulle utgöra s.k. lagstiftning genom motiv. För att garantera eleverna och barnen likvärdig verksamhet var den än bedrivs, anser utskottet att det är viktigt att även detaljer i bidragsberäkningen bestäms i författning.

Utskottet delar regeringens bedömning att det i förordning bör anges att administrativa kostnader bör ersättas med ett schablonbelopp om tre procent av grundbeloppet. I likhet med regeringen anser utskottet att en schablon visserligen innebär ett avsteg från likabehandlingsprincipen, men att detta måste vägas mot de administrativa fördelar som relativt enkla regler ger.

I propositionen anges att kompensation för mervärdesskatt bör lämnas enligt den s.k. sexprocentsregeln. Ersättningen för friskolornas momskostnader är en omdiskuterad fråga. Adekvata ersättningsregler också i detta avseende är en nödvändig förutsättning för likvärdiga villkor mellan skolorna. Hanteringen av momsfrågor har dock bäring på flera områden, vilket innebär att de kan behöva bli föremål för en generell översyn. Utskottet skulle för sin del välkomna en sådan översyn.

Av propositionen framgår att regeringen gör bedömningen att det i förordning (1996:1206) om fristående skolor bör anges att ersättningen för lokalkostnader ska motsvara kommunens genomsnittliga lokalkostnad per barn eller elev i motsvarande verksamhet eller skolform. Om det finns särskilda skäl kan dock ersättningen för lokalkostnader motsvara den fristående skolans faktiska kostnad förutsatt att denna är skälig. Utskottet delar denna uppfattning. Även om det innebär ett avsteg från likabehandlingsprincipen kan det undantagsvis finnas skäl att ersätta en fristående skola för dess faktiska kostnader, bl.a. i de fall då en jämförelse med hemkommunens genomsnittliga lokalkostnad blir uppenbart orimlig.

Tillämpningen av bidragsreglerna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om överenskommelse mellan kommunen och den fristående skolan om ersättningen till ett barn eller en elev.

Jämför reservationerna 8 (s) och 9 (mp).

Propositionen

Regeringen gör i propositionen bedömningen att det med undantag för elever på individuella program inte bör finnas möjlighet för en kommun att träffa överenskommelse om bidragets storlek med huvudmannen för en fristående skola eller annan enskild verksamhet. Regeringen gör vidare bedömningen att när en kommun beslutar om bidrag till enskild verksamhet bör uttaget av avgifter i den kommunala verksamheten och i den enskilda verksamheten beaktas. Det senare bör framgå av förordning.

Vidare bedömer regeringen att kommunen bör fastställa bidraget för kalenderåret för elever i utbildning vid en fristående skola. För elever som påbörjar sin utbildning i augusti bör bidraget avse tiden fr.o.m. den 1 juli samma år. Detta bör framgå av förordning. Förordningen bör även innehålla regler om fastställande, redovisning och utbetalning av bidrag till enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser med samma innebörd som motsvarande regler för andra verksamhetsformer. Rätten till bidrag fr.o.m. den 1 juli för elever som börjar i augusti bör dock endast gälla förskoleklassen.

Regeringen föreslår att det i skollagen bör införas bestämmelser om att när statens skolinspektion prövar en ansökan om rätt till bidrag för en fristående gymnasieskola, ska det för det estetiska programmet framgå av besluten om utbildningen i bidragshänseende ska hänföras till den nationella inriktningen musik. För fordonsprogrammet ska det framgå om utbildningen i bidragshänseende ska hänföras till den nationella inriktningen transport och logistik.

Motionerna

Socialdemokraterna avstyrker i motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del förslaget att helt stänga dörren för möjligheten att kommunen i stället för att tillämpa bidragsreglerna kommer överens med en fristående eller enskild utförare om bidraget för en elev eller ett barn.

Miljöpartiet anför i motion 2008/09:Ub27 yrkande 6 att det bör införas en skyldighet för kommunen att förhandla om utformningen av varje elevs individuella program och kostnad med utgångspunkt i motsvarande programkostnad och tilläggskostnad. Miljöpartiet anser att det är bra att riksprislistan inte omfattar de individuella programmen. Däremot anser Mil-

jöpartiet att det är mycket viktigt att behålla formuleringen om att hänsyn ska tas till skolans åtagande och elevens behov. Det är viktigt, menar motionsnärarna, att värna varje enskilt fall. I samma motions yrkande 7 i denna del framför Miljöpartiet att det bör införas en skyldighet för kommunen att med gymnasiesärskolan förhandla om kostnad med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Av propositionen framgår att regeringen bedömer att det med undantag för elever på det individuella programmet inte bör finnas möjlighet för en kommun att träffa överenskommelse om bidragets storlek med huvudmannen för en fristående skola eller annan enskild verksamhet. Utskottet delar denna uppfattning. Liksom såväl utredaren som regeringen kan utskottet se risker med att vissa enskilda huvudmän i en kommun ingår avtal med kommunen medan andra inte gör det. En följd blir då att olika villkor kan komma att gälla för enskilda verksamheter eller skolor, och därmed kan bidragets storlek komma att skifta för barn eller elever från samma kommun. Detta strider mot grundprincipen att resursfördelningen till fristående skolor och enskilda verksamheter ska ske på samma grunder som kommunens fördelning till sådana utbildningar som kommunen själv erbjuder. I likhet med vad regeringen framför i propositionen anser utskottet att det också skulle ställa stora krav på administrationen hos såväl fristående skolor som kommuner att föra förhandlingar med flera olika parter. Utskottet delar således regeringens uppfattning att det sammantaget finns starka skäl att begränsa möjligheterna till särskilda överenskommelser om hemkommunens bidrag. När det gäller elever på individuella program i gymnasieskolan föreslår regeringen emellertid att bidraget även fortsättningsvis ska bestämmas genom att en överenskommelse träffas mellan kommunen och den fristående skolan. Som framgår nedan delar utskottet denna bedömning.

Riksprislistans tillämpning för fristående skolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkande om avslag på propositionen i den del som rör förslaget om att föreskrifter bör meddelas om särskilda bidragsbelopp i riksprislistan för de nationellt fastställda inriktningarna musik inom det estetiska programmet samt för transport och logistik inom fordonsprogrammet.

Riksdagen bör vidare avslå motionsyrkande om tillkännagivande om uppdrag till Skolverket.

Jämför reservationerna 10 (mp) och 11 (mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att den s.k. riksprislistan för gymnasieskolans nationella program endast ska tillämpas för sådana utbildningar som kommunen inte själv erbjuder. För en elev som har ett omfattande behov av särskild stöd ska kommunen, utöver riksprislistans schablonbelopp, betala ett tilläggsbelopp. Regeringen gör bedömningen att regeringen eller en förvaltningsmyndighet bör meddela föreskrifter om särskilda bidragsbelopp i riksprislistan för de nationellt fastställda inriktningarna musik inom det estetiska programmet samt för transport och logistik inom fordonsprogrammet.

Skolverket har med stöd av bemyndigande i skollagen och förordningen om fristående skolor givits rätt att fastställa bidragsbelopp för vart och ett av gymnasieskolans nationella program. Dessa belopp, som inkluderar ersättning för mervärdesskatt, ska i dag tillämpas för att bestämma bidrag när en kommun inte själv anordnar ett visst nationellt program. Genom propositionens förslag att i stället endast tillämpa riksprislistan när en kommun inte erbjuder motsvarande utbildning i egen regi alternativt genom samverkansavtal eller gemensam nämnd blir tillämpningsområdet mindre. Det innebär samtidigt att likabehandlingsprincipen får större genomslag. Kommunens kostnad för en elev på utbildningen i fråga blir då densamma oavsett om utbildningen anordnas av en annan kommun genom samverkan eller av en fristående skola. Kommunens kostnad för en elev som genom s.k. frisökning går i en annan kommuns gymnasieskola ska dock inte anses vara en kostnad för sådan utbildning som kommunen erbjuder.

Av likabehandlingsprincipen följer att kommunens bidrag för en elev i en fristående gymnasieskola i första hand ska bestämmas med utgångspunkt i kommunens kostnader för motsvarande egen verksamhet med samma inriktning. Erbjuder kommunen samma inriktning ska således resursfördelningen till den inriktningen ligga till grund för bidraget. Om den inriktning som den fristående skolan har inte erbjuds av kommunen, ska dock riksprislistans programbelopp gälla, även om kommunen erbjuder det nationella programmet i fråga. För inriktningarna musik på det estetiska programmet respektive transport och logistik på fordonsprogrammet gör

regeringen bedömningen att riksprislistans särskilda belopp för dessa inriktningar ska gälla. Vidare föreslår regeringen att riksprislistans schablonbelopp i förekommande fall ska kunna kombineras med tilläggsbelopp för elever med omfattande behov av stöd eller sådana som ska erbjudas modersmålsundervisning.

I propositionen anges att vissa nationellt fastställda inriktningar inom gymnasieskolans nationella program till sin karaktär är sådana att de kostar betydligt mer att bedriva än andra inriktningar inom samma program. Det gäller främst inriktningarna musik inom det estetiska programmet samt transport och logistik inom fordonsprogrammet. För dessa program bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fastställa två olika ersättningsbelopp. Det ena beloppet bör avse hela ersättningen för den särskilt kostsamma inriktningen på programmet, och det andra beloppet bör avse programmet exklusive denna inriktning.

Motionen

Miljöpartiet begär i motion 2008/09:Ub27 yrkande 8 avslag på propositionen i den del som rör förslaget om att föreskrifter bör meddelas om särskilda bidragsbelopp i riksprislistan för de nationellt fastställda inriktningarna musik inom det estetiska programmet samt för transport och logistik inom fordonsprogrammet. Miljöpartiet anser att det är märkligt att enbart lyfta fram dessa två inriktningar när det finns andra inriktningar med andra kostnadsnivåer. Miljöpartiet föreslår i samma motions yrkande 9 att Skolinspektionen i stället ska få i uppdrag att komplettera riksprislistan till att också omfatta alla de nationellt fastställda inriktningarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

I likhet med regeringen anser utskottet att vissa nationellt fastställda inriktningar inom gymnasieskolans nationella program till sin karaktär är sådana att de kostar betydligt mer att bedriva än andra inriktningar inom samma program och att detta främst gäller inriktningarna musik inom det estetiska programmet samt transport och logistik inom fordonsprogrammet. Utskottet delar vidare regeringens bedömning att det för dessa program i förordning bör fastställas två olika ersättningsbelopp, där det ena beloppet bör avse hela ersättningen för den särskilt kostsamma inriktningen på programmet och det andra beloppet bör avse programmet exklusive denna inriktning. Utskottet konstaterar vidare att det redan i dag i 2 kap. 12 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor finns en differentiering av ersättningen till fristående skolor med inriktningen musik inom det estetiska programmet.

Individuella program i gymnasieskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillstyrker regeringens förslag och avslår motionsyrkande om att skollagens formulering om krav på hänsyn till skolans åtagande och elevens behov ska tas bort för elev som genomgår utbildning på ett individuellt program.

Jämför reservation 12 (mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att elevens hemkommun ska betala det belopp som överenskommit med skolan för en elev som genomgår utbildning på ett individuellt program. Det nu gällande kravet på att hänsyn ska tas till skolans åtagande och elevens behov ska tas bort.

Någon föreskrift om hur bidrag för elever med individuella program ska bestämmas finns inte i dag, utan bidragets storlek bygger på att en överenskommelse träffas mellan kommunen och den fristående skolan. Om något avtal inte träffas, är den fristående skolan inte skyldig att ta emot en elev på ett individuellt program.

De elever med individuella program som inte uppnått behörighet till gymnasieskolan är inte en homogen grupp utan har sinsemellan skiftande förutsättningar och behov. Utbildningen på individuella program måste följaktligen vara flexibel och kunna anpassas till individer med olika förutsättningar, intressen och behov.

Kännedom om den enskilde elevens situation och behov finns av naturliga skäl endast lokalt. Eftersom utbildningen ska anpassas efter den enskilde elevens behov och förutsättningar, anser regeringen att elevens hemkommun och den fristående skolan ska göra en överenskommelse om det bidrag som ska lämnas i varje enskilt fall. Regeringen föreslår därför att skollagens (1985:1100) nuvarande bestämmelse om bidrag för en elev med ett individuellt program ska gälla även fortsättningsvis. Den särskilda formuleringen om att hänsyn ska tas till skolans åtagande och elevens behov är överflödigt och föreslås därför utgå ur lagtexten. Det ligger i sakens natur att en överenskommelse förutsätter att hänsyn tas till elevens behov, annars kan ingen överenskommelse träffas och därmed finns inte heller något åtagande för den fristående skolans huvudman.

Motionen

Miljöpartiet avslår i motion 2008/09:Ub27 yrkande 1 i denna del förslaget om att skollagens formulering om krav på hänsyn till skolans åtagande och elevens behov ska tas bort. Miljöpartiet anser att formuleringen om vad bidraget ska avse riskerar att bli fyrkantigt, detaljstyrkt och alltför snävt samt att den nu gällande formuleringen bör behållas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Regeringen föreslår att skollagens (1985:1100) nuvarande bestämmelse om bidrag för en elev på ett individuellt program ska gälla även fortsättningsvis. I likhet med regeringen anser utskottet att den särskilda formuleringen om att hänsyn ska tas till skolans åtagande och elevens behov är överflödigt och därför bör utgå ur lagtexten. Utskottet konstaterar att det ligger i sakens natur att en överenskommelse förutsätter att hänsyn tas till elevens behov.

Gymnasiesärskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkande om skyldighet för kommunen att med gymnasiesärskolan förhandla om kostnaden med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov.

Jämför reservation 13 (mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att bidrag för en elev i en fristående gymnasiesärskola ska bestämmas enligt samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till utbildning i gymnasiesärskola som kommunen erbjuder. För elever från kommuner som inte erbjuder gymnasiesärskola ska bidraget bestämmas enligt den s.k. riksprislistan, som ska innehålla ett bidragsbelopp för gymnasiesärskolan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska meddela föreskrifter om grundbelopp för elever i gymnasiesärskolan. Som tillägg till detta schablonbelopp ska ersättning för en enskild elevs särskilda behov betalas ut.

Regeringen anser att det är möjligt att använda samma bidragsmodell för elever i gymnasiesärskolan som i gymnasieskolan. Om kommunen erbjuder gymnasiesärskola, ska bidraget grunda sig på en jämförelse med kommunens resursfördelning till den verksamheten. Efter det att grundbidraget har bestämts är kommunen skyldig att bedöma kostnaderna för elevens eventuella behov av särskilt stöd. Såsom redogjorts för ovan är en kommun inte skyldig att lämna bidrag till en fristående skola för en elev med ett omfattande behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Om elevens hemkommun inte erbjuder utbildning i gymnasiesärskolan, ska det grundbelopp för gymnasiesärskolan som Statens skolverk fastställt i riksprislistan användas. Den enskilda elevens särskilda behov ska tillgodoses genom att ett särskilt tilläggsbelopp beräknas enligt de förutsätt-

ningar som tidigare har angetts. Även för modersmålsundervisning ska i förekommande fall ett tilläggsbelopp beräknas. Resultatet av den beräkningen kan, liksom övriga delar av bidraget, överklagas särskilt. Ytterst får alltså domstolen avgöra om denna del av bidraget är skälig.

Som en följd av propositionens förslag att huvudmän för fristående skolor hos förvaltningsdomstol ska kunna överklaga en kommuns bidragsbeslut enligt reglerna i förvaltningslagen, som redovisas nedan, bör skollagens nuvarande bestämmelse, om att det belopp som regeringen beslutat ska betalas om elevens hemkommun och den fristående gymnasiesärskolan inte kommer överens, tas bort.

Motionen

Miljöpartiet anser i motion 2008/09:Ub27 yrkande 7 i denna del att det bör införas en skyldighet för kommunen att med gymnasiesärskolan förhandla kostnaden med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Utskottet delar regeringens uppfattning att bidrag för en elev i en fristående gymnasiesärskola ska bestämmas enligt samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till utbildning i gymnasiesärskola som kommunen erbjuder. För elever från kommuner som inte erbjuder gymnasiesärskola ska bidraget bestämmas enligt den s.k. riksprislistan, som ska innehålla ett bidragsbelopp för gymnasiesärskolan. Utskottet anser att den enskilda elevens särskilda behov väl tillgodoses genom det särskilda tilläggsbelopp som beräknas enligt de förutsättningar som angetts ovan för bidragskriteriet.

Skolpliktsavdrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkande om kompensation till de kommunala skolorna för kostnader för det s.k. skolpliktsansvaret.

Jämför reservation 14 (s).

Propositionen

Regeringen gör i propositionen bedömningen att när en kommun bestämmer bidraget för en elev i en fristående skola ska inte något avdrag för kostnader som kan hänföras till kommunens skyldighet att ha beredskap att ta emot elever i grund- eller gymnasieskolan göras.

Det har under lång tid förts en diskussion om s.k. skolpliktsavdrag ska kunna göras när en kommun bestämmer bidraget för en elev i en fristående skola. Som motiv har anförts att det kommunala uppdraget att kunna bereda plats för alla skolpliktiga barn skulle medföra särskilda kostnader för den kommunala skolan. På motsvarande sätt har det hävdats att en kommun skulle ha särskilda kostnader till följd av sin skyldighet att erbjuda utbildning på nationella program för samtliga ungdomar i kommunen som är behöriga.

Regeringen anser, i likhet med utredaren, att kommunens kostnader för att hålla en beredskap för att kunna ta emot elever i grund- och gymnasieskolan inte har något omedelbart samband med kostnaderna för utbildningsverksamheten utan snarare hör samman med kommunens övergripande myndighetsansvar. Regeringen menar därför att kostnader av detta slag därför bör kunna särskiljas och inte ingå i resurserna till skolverksamheten. Mot denna bakgrund anser regeringen att något s.k. skolpliktsavdrag inte bör göras när en kommun bestämmer bidraget för en elev i en fristående skola. Genom de nu föreslagna reglerna blir det tydligt vilka kostnader de enskilda skolorna m.fl. har rätt till ersättning för. Något utrymme för att göra ett s.k. skolpliktsavdrag kommer inte att finnas som reglerna är utformade.

Motionen

Socialdemokraterna anför i motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del att möjligheten måste kvarstå för kommunerna att ge kompensation till de kommunala skolorna då kostnader för det s.k. skolpliktsansvaret uppstår. Kommunerna behöver däremot inte systematiskt betala ut mer medel till de kommunala skolorna än till friskolorna på grund av skolpliktsansvaret. Därmed ska det vara möjligt för kommunerna att hålla sådana resurser i beredskap till skolorna särredovisat från de resurser som betalas ut regelbundet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Utskottet delar den uppfattning som propositionen ger uttryck för, nämligen att kommunens kostnader för att hålla en beredskap för att kunna ta emot elever i grund- och gymnasieskolan inte har något omedelbart samband med kostnaderna för utbildningsverksamheten och att något s.k. skolpliktsavdrag därför inte bör göras när en kommun bestämmer bidraget för en elev i en fristående skola.

Övriga förslag i propositionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag avseende rätt att meddela föreskrifter m.m.

Propositionen

Regeringen föreslår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska få meddela föreskrifter om skyldighet för en fristående skola att lämna uppgifter om kommande verksamhet.

I Statens skolinspektions beslut om rätt till bidrag anges från vilken tidpunkt detta gäller. En mycket hög andel skolor kommer dock inte i gång som planerat, begär uppskjuten start eller får beslutet om godkännande eller rätt till bidrag återkallat.

För att en kommun ska kunna besluta om bidragets storlek, krävs att den får kännedom om när en bidragsberättigad verksamhet faktiskt ska starta. I dag saknas det ofta uppgifter om när detta ska ske. Enligt regeringens uppfattning bör en fristående skola som har fått en förklaring om rätt till bidrag för en utbildning vara skyldig att anmäla om verksamheten kommer att starta och när det i så fall är tänkt att ske. Regeringen föreslår därför förändringar i 15 kap. 11 § skollagen (1985:110), så att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för nya fristående skolor, som förklarats berättigade till bidrag, att anmäla när verksamheten ska starta.

Regeringen föreslår vidare att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges ett bemyndigande att meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att lämna de uppgifter som behövs som underlag för riksprislistan samt uppgifter om hur kommunens bidrag till en fristående skola eller annan enskild verksamhet beräknats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Överklagande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkande om att friskolor bör få utvidgade möjligheter att få kommunens bidragsbeslut omprövade.

Jämför reservation 15 (s).

Propositionen

Regeringen föreslår att det i skollagen ska införas bestämmelser om att huvudmän för enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor får överklaga en kommuns bidragsbeslut enligt reglerna i förvaltningslagen (1986:223). Reglerna om överklagande tas in i 2 a, 2 b och 9 kap. skollagen (1985:1100).

I dag finns enbart möjlighet för en medlem av en kommun att överklaga kommunens bidragsbeslut i enlighet med bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen om laglighetsprövning.

För att uppnå en större rättssäkerhet föreslår regeringen att det i skollagen ska införas en bestämmelse om att huvudmän för enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor får överklaga en kommuns bidragsbeslut hos allmän förvaltningsdomstol i vanlig ordning. Denna möjlighet föreslås gälla såväl nivån på kommunens bidrag som ett beslut om att inte lämna bidrag i form av tilläggsbelopp. På så sätt kan en kommuns beslut om bidrag bli föremål för en förvaltningsdomstols fullständiga prövning. Det innebär att domstolen kan pröva och fastställa bidragets storlek.

Rätten att överklaga kommunens bidragsbeslut tillkommer huvudmannen för den enskilda verksamheten, eftersom det är denne som berörs av kommunens bidragsbeslut. Om en enskild överklagar en kommuns beslut blir den myndighet som först beslutade i saken den enskildes motpart. Det innebär att kommunen också får rätt att överklaga domstolens beslut.

Motionen

Socialdemokraterna anför i motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del att friskolor bör få utvidgade möjligheter att få kommunens bidragsbeslut omprövade, detta för att vidmakthålla en stark rättssäkerhet och ytterligare stärka incitamenten till långsiktighet i skolsystemet. Socialdemokraterna förordar en laglighetsprövning framför förvaltningsbesvär för att undvika en ordning som innebär att domstolar går in och fattar beslut som i grunden är politiska.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och föreslår avslag på motionsyrkandet. Utskottet anser, i likhet med regeringen, att de föreslagna ändringarna innebär en angelägen förbättring av rättssäkerheten inom detta område.

Lagförslagen i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100) med den ändringen att 9 kap. 8 a § fjärde stycket utgår samt lag om ändring i lagen (2009:000) om ändring i skollagen (1985:1100), utöver vad som följer av avsnitten om grunderna för beräkning av bidrag och individuella program, med en ändring i 2 a kap. 17 a §.

Propositionen

Regeringen föreslår att de nya bestämmelserna i skollagen ska träda i kraft den 1 juli 2009. Bestämmelserna ska tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2010.

De nya bestämmelserna i skollagen (1985:1100) ska träda i kraft den 1 juli 2009, samtidigt som förslagen i propositionen Barnomsorgspong och allmän förskola även för treåringar (prop. 2008/09:115) träder i kraft, se avsnitt 5.1 Det är lämpligt att bestämmelser om beräkning och överklagande av offentliga bidrag till fristående skolor samt enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag med två mindre korrigeringar av redaktionell art.

De ställningstaganden som utskottet gjort under tidigare avsnitt innebär sammanfattningsvis att utskottet föreslår att riksdagen antar de av regeringen föreslagna ändringarna i skollagen. Utskottet förordar dock två mindre korrigeringar av teknisk natur.

Utskottet har i betänkande UbU11 föreslagit ändringar i de ändringar i skollagen som här avses i propositionens förslagspunkt 2. Utskottet har föreslagit ett förtydligande i lagtexten i 2 b kap. 17 a § av följande lydelse: "När ett barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg, där deras vårdnadshavare arbetar, får bidrag inte lämnas för fler sådana barn än det antal andra barn som har tagits emot." Ett sådant förtydligande måste också göras i föreliggande ärende.

Utskottet föreslår också en korrigering av lagtexten vad gäller grunderna för bidrag till fristående gymnasieskola. Utskottet har konstaterat att det sakliga innehållet i skollagens 99 kap. 8 a § fjärde stycket och femte stycket är detsamma. Utskottet föreslår därför att 9 kap. 8 a § fjärde stycket utgår.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Avslag på propositionen, punkt 1 (s, v)**

av Marie Granlund (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens lagförslag. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ub25 yrkande 1 och 2008/09:Ub26 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör avslå regeringens proposition 2008/09:171 Offentliga bidrag på lika villkor.

Skolan ska vara likvärdig, vilket innebär att resursfördelningen måste ta hänsyn till elevernas behov.

Till skillnad från regeringen har vi en helhetssyn på skollandskapet. Vi vill ha lika villkor på riktigt. Att åstadkomma detta kräver att man inser och erkänner att både de kommunala skolorna och fristående skolorna har fördelar och nackdelar i dag. Regeringen utgår från en ideologiskt grundad föreställning att endast fristående skolor har problem i dag och att alla dessa problem härrör ur kommunernas sätt att ge bidrag. En proposition som grundar sig på ett sådant tunnelseende, snarare än på de faktiska problemen som kommunala skolor och fristående skolor har, utan att ta ett helhetsgrepp och utan att analysera de olika skolornas problem från olika håll, leder ofrånkomligen till att rekommendationerna blir snedvridna. Vill man åstadkomma lika villkor mellan olika huvudmän måste man ställa sig relativt neutral mellan dessa. Regeringen ställer sig ensidigt på de fristående skolornas sida, och därför blir propositionen trots den goda intentionen bara en halvmesy. Propositionens rubrik hade kunnat vara offentliga bidrag på olika villkor.

2. Alternativa förslag till bidragssystem, punkt 2 (s)

av Marie Granlund (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del och avslår motion 2008/09:Ub25 yrkande 2.

Ställningstagande

Såväl de kommunala skolorna som friskolorna är oundgängliga delar av vårt skolsystem. Att det finns olika huvudmän i skolan syftar till att öka mångfalden av pedagogiska modeller, stärka valfriheten för elever och föräldrar och främja engagemang och utveckling. Samarbete mellan olika kommunala och fristående skolor ska också leda till att alla skolor förbättras. Vår utgångspunkt är att det verkligen ska vara lika villkor mellan kommunala och fristående alternativ i skola och barnomsorg. Det är det enda rimliga förhållningssättet och den väg som leder till ett sammanhållet skolsystem där friskolorna kan integreras på ett bättre sätt i skolverksamheten. Eftersom dagens regler skapades i ett helt annat skollandskap instämmer vi i att systemet för ersättning till friskolorna måste moderniseras och förtydligas. Att reglerna harmoniseras är också riktigt. Ett nytt reformerat system måste bygga på den grundläggande principen att alla skolor, oavsett huvudman, ska tillhöra ett gemensamt nationellt skolsystem.

3. Alternativa förslag till bidragssystem, punkt 2 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub25 yrkande 2 och avslår motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

För Vänsterpartiet är allas rätt till kunskap det viktigaste målet med utbildningspolitiken. Barns och ungas rätt till kunskap ska gå före alla former av vinstintressen. För att skapa rättvisare villkor mellan kommunala och

privata skolor måste reglerna för de privata skolorna skärpas. I det följande lämnas ett antal förslag till vilka grundläggande villkor vi anser ska vara uppfyllda för att en privat skola ska kunna få offentliga bidrag:

Skollagen måste ändras så att Skolverket endast kan godkänna en ny fristående skola som bidragsberättigad om kommunen i fråga tillstyrkt ett sådant beslut. Dessutom, om kommunen säger nej till etableringen av en fristående skola måste Skolverket fatta beslut om att skolan inte har rätt till bidrag. Vi föreslår också att skollagen ändras så att Skolverket omedelbart kan stänga en skola med allvarliga brister. Skolan ska givetvis kunna överklaga Skolverkets beslut som nu, men den ska förbli stängd under hela rättsprocessen. Givetvis ska skolan inte heller ha rätt till offentliga bidrag under denna tid.

Vidare bör de grundläggande demokratiska principer som finns för offentlig verksamhet också omfatta dem som är anställda vid de privata skolor som är skattefinansierade. När en offentlig verksamhet tas över av ett privat företag ersätts personalens meddelarfrihet och skyddet mot efterforskning och repressalier med en långtgående tystnadsplikt. Privatanställda har lojalitetsplikt gentemot sin arbetsgivare, och brott mot denna kan utgöra saklig grund för uppsägning. Vänsterpartiet har länge krävt en enhetlig lagstiftning som säkerställer samma regler för personalens meddelarfrihet och skydd mot efterforskning och repressalier i alla verksamheter som drivs med skattemedel, oavsett om driften är offentlig eller privat.

Inte bara skolbyggnaderna utan också skolgårdarna ska vara tillgängliga och användbara för allas lek, rörelse och samvaro på raster och fritid, även för barn med funktionsnedsättning. Regleringen kring lokaler, utemiljö och utrustning bör därför innehålla krav på tillgänglighet för elever med funktionsnedsättning för såväl kommunala skolor som fristående skolor.

Vi föreslår också att det tillsätts en utredning som ska lämna förslag om hur de offentliga bidragen till fristående skolor ska komma eleverna till godo och inte t.ex. utbetalas som vinst till skolans ägare. Bland annat bör det utredas vilka icke vinstdrivande driftsformer som är lämpliga för fristående skolor och om det behövs begränsningar av antalet skolor som en huvudman kan driva. Vänsterpartiet motsätter sig att fristående skolor kan erbjuda det individuella programmet på gymnasieskolan av flera anledningar. Vi menar att det kommer att leda till att segregeringen ökar.

4. Grunderna för beräkning av bidrag, punkt 3 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om att det nu gällande kravet på att hänsyn ska tas till skolans åtagande och elevens behov ska tas bort. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub27 yrkande 1 i denna del och avslår proposition 2008/09:171 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

I dagsläget anges i lagstiftningen att bidraget ska bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar i förhållande till den egna verksamheten. Dessa formuleringar vill regeringen ta bort och ersätta med en uppräkningslista av vad bidraget ska avse. Vi anser inte att det är en bra förändring. Innehållet i begreppen har utvecklats i rättspraxis, och det kan förväntas bli ytterligare klarlägganden eftersom det ska bli möjligt att överklaga beloppen som kommunen valt att sätta. Att, som regeringen föreslår, räkna upp vad bidraget ska avse att ersätta riskerar att bli fyrkantigt, detaljstyrt och alltför snävt. Vi anser att det är ett misstag och att de tidigare formuleringarna om krav på "hänsyn till skolans åtagande och elevens behov" bör behållas.

5. Bidraget bör baseras på budget, punkt 4 (s)

av Marie Granlund (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del och bifaller delvis motion 2008/09:Ub27 yrkande 2.

Ställningstagande

I propositionens avsnitt 6.2 anges att om en kommun tillskjuter extra medel till kommunala skolor under löpande budgetår, ska friskolorna i kommunen tilldelas samma tillskott. Detta är rimligt. På motsvarande sätt ska naturligtvis en kommun som tvingas göra nedskärningar i de kommunala skolorna under ett budgetår kunna göra motsvarande avdrag i bidraget till friskolor. Regeringens ståndpunkt, att detta inte ska vara möjligt, är inkonsekvent och underminerar både trovärdigheten i regeringens intentioner och legitimiteten i skolsystemet. Om regeringen står fast vid att det saknas lagstöd för en sådan ordning måste regeringen återkomma med förslag om hur detta kan rättas till.

6. Bidraget bör baseras på budget, punkt 4 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub27 yrkande 2 och bifaller delvis motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

Om kommunfullmäktige beslutar om budgetnedskärningar under året, är det orimligt om enbart den kommunala verksamheten skulle drabbas av detta. De fristående verksamheterna måste också löpa samma risk. Risken för nedskärning måste man ta med i beräkningen när man bedriver verksamhet som i grunden är en kommunal angelägenhet och bedrivs med skattemedel. Det är viktigt att samma villkor gäller i goda som hårda tider. I dagsläget gör såväl regeringen som utredningen bedömningen att det inte är möjligt att återkräva redan beviljade bidrag utan särskilt lagstöd eftersom det står i strid med den grundläggande förvaltningsrättsliga principen om att inte ändra ett gynnande förvaltningsbeslut. Miljöpartiet anser därför att lagen behöver ändras på denna punkt.

7. Grundbelopp och tilläggsbelopp, punkt 5 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub27 yrkandena 3–5.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att grundbeloppet ska omfatta ett antal olika kostnadsposter. När grundbeloppet fastställs ska det framgå att och hur kommunen räknat in dessa poster. Samtidigt säger regeringen att avsikten inte är att kommunen ska vara skyldig att utforma sin budget så att den är uppdelad i dessa kostnadsposter. Detta ska mer kunna fylla en funktion som riktlinje eller checklista för kommunen. Regeringen poängterar vidare att kommunens bidragssystem inte ska bli detaljstyrande för hur de fristående skolorna disponerar sina resurser. Det skulle vara en förlegad regelstyrning,

strida mot grunderna för mål- och resultatstyrning av skolan och inskränka på skolornas frihet att utifrån lokala behov och situationen kunna göra egna prioriteringar av hur stora resurser man avsätter till ett visst ändamål.

Miljöpartiet menar att resonemanget haltar. Man säger sig inte vilja styra men styr tydligt, både genom de preciseringar som görs i propositionen och genom att avse att specificera dessa ytterligare per kostnadspost i förordningen (1996:1206) om fristående skolor. Vi säger nej till en sådan detaljreglering. Resonemangen skulle passa väl i en del av en handbok för kommuner för att räkna ut skolpengen, men vi anser inte att de hör hemma i lagtext.

Regeringen vill införa ett schablonbelopp på 3 % för administrativa kostnader, och den vill att det ska anges i förordningen om fristående skolor.

Vi menar att likabehandlingsprincipen måste gälla över hela linjen. Kommunen ska därför ersätta friskolor med motsvarande belopp som den kommunala skolverksamheten uppbär för administration lokalt på skolan och tillhörande administration centralt.

Regeringen vill att ersättningen till den fristående skolan eller verksamheten för lokalkostnader ska motsvara kommunens genomsnittliga lokalkostnader per barn eller elev i motsvarande verksamhet eller skolform. Utöver detta vill regeringen att det ska finnas en regel för särskilda skäl i förordningen. Om det finns särskilda skäl ska ersättningen motsvara en fristående skolas faktiska kostnad, om den bedöms som skälig.

Vi menar att det är mycket viktigt att samma regler gäller. Lokalkostnad är en mycket central kostnad, och ofta debatteras skilda villkor för kommunala och fristående skolor och verksamheter på denna punkt. Det är helt enkelt viktigt att ersättningen till den fristående skolan eller verksamheten betalas ut på samma sätt som för den kommunala verksamheten när det gäller lokalkostnader. Om kommunen ersätter sina verksamheter utifrån en genomsnittskostnad per elev ska samma regel gälla även för de fristående enheterna, och samma sak ska gälla om de kommunala verksamheterna får ersättning utifrån de faktiska lokalkostnaderna.

8. Tillämpningen av bidragsreglerna, punkt 6 (s)

av Marie Granlund (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del och avslår motion 2008/09:Ub27 yrkandena 6 och 7 i denna del.

Ställningstagande

Vi avstyrker förslaget att helt stänga dörren för möjligheten att kommunen i stället för att tillämpa bidragsreglerna kommer överens med en fristående eller enskild utförare om bidraget för en elev eller ett barn. Möjligheten att träffa överenskommelser används i viss mån i dag, framför allt i fråga om elever som behöver en utbildning särskilt anpassad efter deras individuella behov. Det handlar t.ex. om elever med olika funktionshinder.

9. Tillämpningen av bidragsreglerna, punkt 6 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub27 yrkandena 6 och 7 i denna del och avslår motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

Miljöpartiet de gröna anser att det är bra att riksprislistan inte omfattar de individuella programmen. Poängen med de individuella programmen är just att de ska utformas utifrån varje individs behov.

Däremot anser vi att det även fortsättningsvis är mycket viktigt att behålla formuleringarna om *att hänsyn ska tas till skolans åtagande och elevens behov*. Det lyfter fram individualiteten i varje enskilt fall på ett viktigt sätt, något som är viktigt att värna.

Vi anser också att det skulle behöva göras tydligt att kommunerna ska vara skyldiga att förhandla kostnadsnivån. Ett förslag till utgångspunkt i förhandlingen är vad respektive program kostar i den ordinarie gymnasieskolan och därtill ett tillägg för det individuella programmet. I propositionen saknas skrivningar om skolans åtaganden i det här sammanhanget, trots att det finns rättsfall på området som nyligen avgjorts, vilket hade varit viktigt att ta upp.

Vi anser, i likhet med vårt resonemang ovan angående det individuella programmet, att kommunen bör ha en förhandlingsskyldighet att förhandla om kostnaden med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov.

10. Riksprislistan, punkt 7 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub27 yrkande 8.

Ställningstagande

Regeringen anser att föreskrifter bör meddelas om särskilda bidragsbelopp i riksprislistan för de nationellt fastställda inriktningarna musik inom det estetiska programmet och transport och logistik inom fordonsprogrammet. Miljöpartiet menar att det är märkligt att enbart lyfta fram dessa två när det finns andra inriktningar med andra kostnadsnivåer. Vi anser därför att förslaget bör avslås.

11. Uppdrag till Skolinspektionen, punkt 8 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub27 yrkande 9.

Ställningstagande

Skolinspektionen bör få i uppdrag att komplettera riksprislistan, som i dag innefattar de nationella programmen, till att också omfatta alla de nationellt fastställda inriktningarna.

12. Individuella program, punkt 9 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om att skollagens (1985:110) formulering om krav på hänsyn till skolans åtagande och elevens behov ska tas bort för elev som genomgår utbildning på ett individuellt program. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub27 yrkande 1 i denna del och avslår proposition 2008/09:171 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Miljöpartiet de gröna anser att det är bra att riksprislistan inte omfattar de individuella programmen. Poängen med de individuella programmen är just att de ska utformas utifrån varje individs behov.

Däremot anser vi att det även fortsättningsvis är mycket viktigt att behålla formuleringarna om *att hänsyn ska tas till skolans åtagande och elevens behov*. Det lyfter fram individualiteten i varje enskilt fall på ett viktigt sätt, något som är viktigt att värna.

13. Gymnasiesärskolan, punkt 10 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub27 yrkande 7 i denna del.

Ställningstagande

De förändringar som regeringen föreslår när det gäller bidrag för en elev i en fristående gymnasiesärskola instämmer Miljöpartiet i. Det ska bestämmas enligt samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till utbildning i gymnasiesärskola som kommunen själv erbjuder. Om kommunen inte har en egen sådan utbildning ska bidraget bestämmas enligt den s.k. riksprislistan, som ska innehålla ett bidragsbelopp för gymnasiesärskolan. Föreskrifter ska meddela grundbelopp, och till detta schablonbelopp ska ersättning för elevens särskilda behov betalas ut.

Vi anser dock, i likhet med vår syn på det individuella programmet, att kommunen bör ha en förhandlingsskyldighet att förhandla om kostnad med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov.

14. Skolpliktsavdrag, punkt 11 (s)

av Marie Granlund (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

Vi menar att möjligheten måste kvarstå för kommunerna att ge kompensation till de kommunala skolorna då kostnader för det s.k. skolpliktsansvaret uppstår. Däremot behöver inte kommunerna systematiskt betala ut mer medel till de kommunala skolorna än till friskolorna på grund av skolpliktsansvaret. Därmed ska det vara möjligt för kommunerna att hålla sådana resurser i beredskap till skolorna, sårhållet och särredovisat från de resurser som betalas ut regelbundet.

15. Överklagande, punkt 12 (s)

av Marie Granlund (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub26 yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

För att vidmakthålla en stark rättssäkerhet och ytterligare stärka incitamenten till långsiktighet i skolsystemet bör friskolor få utvidgade möjligheter att få kommunernas bidragsbeslut omprövade. Kommunernas och landstingens företrädare har dock under lång tid varit kritiska mot ordningen med förvaltningsbesvär, då man ansett att det är orimligt att domstolar ska gå in och fatta beslut som i grunden är politiska. Därför menar vi att laglighetsprövning är att föredra framför förvaltningsbesvär.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:171 Offentliga bidrag på lika villkor:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i skollagen (1985:1100).
2. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2009:000) om ändring i skollagen (1985:1100).

Följdmotionerna

2008/09:Ub25 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

1. Riksdagen avslår regeringens proposition 2008/09:171 Offentliga bidrag på lika villkor.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ny lagstiftning enligt vad som anförs i motionen.

2008/09:Ub26 av Marie Granlund m.fl. (s):

1. Riksdagen avslår regeringens proposition 2008/09:171 Offentliga bidrag på lika villkor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lika villkor för kommunala och fristående skolor.

2008/09:Ub27 av Mats Pertoft m.fl. (mp):

1. Riksdagen avslår förslaget om att skollagens formulering om krav på hänsyn till skolans åtagande och elevens behov ska tas bort.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med lagförslag som gör det möjligt för en kommun att efter beslut i fullmäktige ålägga samma nedskärning under verksamhetsåret för enskilt driven verksamhet som för kommunalt driven verksamhet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om detaljeringsnivån för kostnadsposter som ska ingå i grundbeloppet till enskilda förskolor, fritidshem, förskoleklasser och fristående skolor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte ange schablonbelopp för administrativa kostnader i förordning.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ersättningen för lokalkostnader ska ske på samma sätt för den fristående skolan eller verksamheten som för den kommunalt drivna skolan eller verksamheten.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en skyldighet för kommunen att förhandla om utformningen av varje elevs individuella program och kostnad med utgångspunkt i motsvarande programkostnad och tilläggskostnad.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en skyldighet för kommunen att med gymnasiesärskolan förhandla om kostnad med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov.
8. Riksdagen avslår förslaget om att föreskrifter bör meddelas om särskilda bidragsbelopp i riksprislistan för de nationellt fastställda inriktningarna musik inom det estetiska programmet samt för transport och logistik inom fordonsprogrammet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge skolinspektionen i uppdrag att ta fram ett tillägg till riksprislistan som omfattar alla de nationellt fastställda inriktningarna.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1. Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs att 2 b kap. 10, 10 b och 12 §§, 9 kap. 6, 6 a, 8, 8 a, 8 c och 17 §§ samt 15 kap. 11 § skollagen (1985:1100)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 b kap.10 §²

Kommunen kan lämna bidrag till utbildning som avses i 6 § och som inte bedrivs av en godkänd fristående skola, om avgifterna inte är oskäligt höga. *Bidraget bör lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande utbildning.*

En kommun kan lämna bidrag till utbildning som avses i 6 § och som inte bedrivs av en godkänd fristående skola, om avgifterna inte är oskäligt höga. Om kommunen lämnar bidrag (grundbelopp) ska detta avse ersättning för

- 1. undervisning,*
- 2. läromedel och utrustning,*
- 3. måltider,*
- 4. administration,*
- 5. mervärdesskatt, och*
- 6. lokalkostnader.*

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till egen förskoleklass. Om avgifter i den kommunala och den enskilda verksamheten tas ut ska de beaktas.

Regeringen eller den myndighet

Om statsbidrag lämnas till kom-

¹ Lagen omtryckt 1997:1212.

² Senaste lydelse 2006:1447.

som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag skall bestämmas i stället för det som anges i första stycket, om statsbidrag lämnas till kommunen för ett barn som har tagits emot i sådan utbildning som avses i första stycket.

munen för ett barn som har tagits emot i sådan utbildning som avses i första stycket ska kommunen lämna bidrag till utbildningen. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får i sådant fall meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i första- tredje styckena.

10 b §³

Hemkommunen skall till en fristående skola som motsvarar grundskolan eller särskolan lämna bidrag för varje elev som deltar i utbildningen. Bidraget skall bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna förskoleklassen.

En hemkommun ska till en fristående skola som motsvarar grundskolan eller särskolan lämna bidrag för varje elev som deltar i utbildningen. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Därutöver ska hemkommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Bidrag enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till egen förskoleklass.

Hemkommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för den del av verksamheten som överstiger 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året eller för elev som tas emot före höstterminen det år eleven fyller sex år. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag skall bestämmas i stället för det som anges i första stycket, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur hemkommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i första- tredje styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående

³ Senaste lydelse 2006:1447.

skola.

12 §⁴

Kommunens beslut i ärenden om godkännande enligt 6 § första stycket och om återkallande av godkännande enligt 9 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Statens skolinspektions beslut i ärenden om godkännande enligt 6 § andra stycket, om återkallande av godkännande enligt 9 § eller i ärenden om rätt till bidrag enligt 10 a § eller återkallande av sådan rätt enligt 10 e § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Kommunens respektive Skolinspektionens beslut om återkallande av godkännande enligt 9 § och domstols motsvarande beslut gäller omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut av en kommun får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärende som gäller
 – godkännande enligt 6 § första stycket,
 – återkallande av godkännande enligt 9 §, eller
 – bidrag enligt 10 § andra och tredje styckena eller 10 b § första och tredje styckena.

Beslut av Statens skolinspektion får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärende som gäller
 – godkännande enligt 6 § andra stycket,
 – återkallande av godkännande enligt 9 §,
 – rätt till bidrag enligt 10 a §, eller
 – återkallande av rätt till bidrag enligt 10 e §.

Beslut om återkallande av godkännande enligt 9 § gäller omedelbart.

9 kap.

6 §⁵

En godkänd fristående skola som motsvarar grundskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i tredje stycket. Förklaring ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan skolan startar.

En godkänd fristående skola som motsvarar grundskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i tredje och fjärde styckena. Förklaring ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

⁴ Senaste lydelse 2008:220.

⁵ Senaste lydelse 2008:220.

Motsvarande gäller, om en skola har godkänts för utbildning för vissa årskurser och ansöker om att bli godkänd för ytterligare årskurser.

För varje elev som genomgår utbildning motsvarande den som ges i grundskolan lämnas bidrag av hemkommunen. Bidraget ska bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Det som sägs i första–tredje styckena gäller inte de fristående skolor för vilka regeringen har beslutat om statsbidrag genom särskilda föreskrifter eller andra särskilda beslut och inte heller skolor, för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medelstilldelning. Kommunens skyldighet enligt tredje stycket gäller inte, om statsbidrag lämnas för en utlandssvensk elevs utbildning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i tredje stycket, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

För varje elev som genomgår en utbildning motsvarande den som ges i grundskolan lämnas bidrag av hemkommunen. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevvård och hälsovård,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt tredje stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

Det som sägs i första–femte styckena gäller inte de fristående skolor för vilka regeringen har beslutat om statsbidrag genom förordning eller särskilda beslut och inte heller skolor, för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medelstilldelning. Kommunens skyldighet enligt tredje och fjärde styckena gäller inte, om statsbidrag lämnas för en utlandssvensk elevs utbildning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i tredje–femte styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

6 a §⁶

En godkänd fristående skola som motsvarar särskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i tredje stycket. Förklaring ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Motsvarande gäller, om en skola har godkänts för utbildning för vissa årskurser och ansöker om att bli godkänd för ytterligare årskurser.

För varje elev som genomgår utbildning motsvarande den som ges i särskolan lämnas bidrag av hemkommunen. *Bidraget ska bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna särskolorna. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.*

Det som sägs i första-tredje

En godkänd fristående skola som motsvarar *obligatoriska* särskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i tredje-*femte styckena*. Förklaring ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

För varje elev som genomgår *en* utbildning motsvarande den som ges i *obligatorisk särskola* lämnas bidrag av hemkommunen.

Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevvård och hälsovård,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt fjärde stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna obligatoriska särskolan.

Det som sägs i första-sjätte

⁶ Senaste lydelse 2008:220.

styckena gäller inte de fristående skolor för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medels-tilldelning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *tredje stycket*, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

styckena gäller inte de fristående skolor för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medels-tilldelning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *fjärde-sjätte styckena*, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

8 §⁷

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan ska förmedla på nationella eller special-utformade program, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 a § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,
2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,
3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till motsvarande utbildning i gymnasieskolan enligt denna lag, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,
4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och
5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En fristående skola som avses i denna paragraf får även anordna individuellt program. Skyldighet att ta emot en elev på ett individuellt program finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen ska betala till skolan för eleven. Utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

⁷ Senaste lydelse 2008:220.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

En förklaring om rätt till bidrag ska innehålla uppgift om till vilket nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen i bidragshänseende ska hänföras.

Ett beslut om rätt till bidrag ska innehålla uppgift om till vilket nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen i bidragshänseende ska hänföras. *I fråga om det estetiska programmet ska det även framgå om utbildningen i bidragshänseende ska hänföras till den nationella inriktningen musik och i fråga om fordonsprogrammet om utbildningen i bidragshänseende ska hänföras till den nationella inriktningen transport och logistik.*

8 a §⁸

För varje elev som genomgår sådan utbildning som avses i 8 § lämnas bidrag av hemkommunen. Kommunens skyldighet gäller endast utbildning för *sådana* elever som hemkommunen var skyldig att erbjuda gymnasieutbildning vid den tidpunkt då utbildningen började.

För varje elev som genomgår sådan utbildning som avses i 8 § lämnas bidrag av hemkommunen. Kommunens skyldighet gäller endast utbildning för *de* elever som hemkommunen var skyldig att erbjuda gymnasieutbildning vid den tidpunkt då utbildningen började.

Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

- 1. undervisning,*
- 2. läromedel och utrustning,*
- 3. elevvård och hälsovård,*
- 4. måltider,*
- 5. administration,*
- 6. mervärdesskatt, och*
- 7. lokalkostnader.*

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt andra stycket ska

⁸ Senaste lydelse 2006:1447.

Om utbildningen i bidragshänseende har hänförts till ett sådant nationellt program som elevens hemkommun *anordnar*, ska bidraget bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till det programmet i *de egna gymnasieskolorna*. När bidraget bestäms ska hänsyn tas till den fristående skolans åtagande och elevens behov. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

I andra fall än som avses i andra stycket, ska elevens hemkommun betala det belopp som regeringen eller den myndighet som regeringen bestämt har föreskrivit. För en elev som har ett omfattande behov av särskilt stöd ska kommunen därutöver lämna ett extra bidrag. Kommunen är dock inte skyldig att lämna extra bidrag, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

För en elev som genomgår utbildning på ett individuellt program ska elevens hemkommun betala det belopp som överenskommits med skolan. När bidraget bestäms ska hänsyn tas till den fristående skolans åtagande och elevens behov.

Kommunens skyldighet att lämna bidrag till skolan gäller inte, om statsbidrag lämnas för en utlandssvensk elevs utbildning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i andra–fjärde styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till utbildning i gymnasieskola som kommunen erbjuder.

Om utbildningen i bidragshänseende har hänförts till ett nationellt program med samma inriktning som elevens hemkommun *erbjuder*, ska bidraget bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till det programmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det belopp som elevens hemkommun ska betala, om kommunen inte erbjuder ett program eller en inriktning som eleven antagits till. Kommunen ska vid tillämpningen av sådana föreskrifter även beakta tredje stycket.

För en elev som genomgår utbildning på ett individuellt program ska elevens hemkommun betala det belopp som överenskommits med *den fristående skolan*.

8 c §⁹

För varje elev som genomgår sådan utbildning som avses i 8 b § lämnas bidrag av hemkommunen. Kommunens skyldighet gäller endast utbildning för *sådana* elever som hemkommunen var skyldig att erbjuda utbildning i gymnasiesärskolan vid den tidpunkt då utbildningen började.

Om den fristående skolan inte kommer överens om annat med elevernas hemkommuner, ska dessa betala det belopp som regeringen beslutat.

För varje elev som genomgår sådan utbildning som avses i 8 b § lämnas bidrag av hemkommunen. Kommunens skyldighet gäller endast utbildning för *de* elever som hemkommunen var skyldig att erbjuda utbildning i gymnasiesärskolan vid den tidpunkt då utbildningen började.

Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevvård och hälsovård,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt andra stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till utbildning i gymnasiesärskola som kommunen erbjuder.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det belopp som elevens hemkommun ska betala, om kommunen inte erbjuder utbildning i gymnasiesärskolan. Kommunen ska vid tillämpningen av sådana föreskrifter även beakta tredje stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kom-

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kom-

⁹ Senaste lydelse 2006:1447.

munens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i andra stycket, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

munens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i andra- femte styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

17 §¹⁰

Beslut av Statens skolinspektion i följande ärenden får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

- godkännande eller återkallande av godkännande för en fristående skola enligt 1, 5 eller 12 §,
- fortsatt godkännande enligt 16 c §,
- rätt till bidrag eller återkallande av sådan rätt enligt 6, 6 a, 7 a, 8, 8 b, 8 d, 12 eller 14 §, eller
- förklaring om fortsatt rätt till bidrag enligt 16 c §.

Beslut av styrelsen för utbildningen i följande ärenden får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

- godkännande eller återkallande av godkännande för en fristående skola enligt 1 § tredje stycket eller 12 §, eller
- fortsatt godkännande enligt 16 c §.

Beslut av Statens skolinspektion får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden som gäller

- godkännande eller återkallande av godkännande för en fristående skola enligt 1, 5 eller 12 §,
- fortsatt godkännande enligt 16 c §,
- rätt till bidrag eller återkallande av sådan rätt enligt 6, 6 a, 7 a, 8, 8 b, 8 d, 12 eller 14 §, eller
- förklaring om fortsatt rätt till bidrag enligt 16 c §.

Beslut av styrelsen för utbildningen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden som gäller

- godkännande eller återkallande av godkännande för en fristående skola enligt 1 § tredje stycket eller 12 §, eller
- fortsatt godkännande enligt 16 c §.

Beslut av kommunen i ärenden om bidrag till en fristående skola enligt 6, 6 a, 8 a eller 8 c § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av styrelsen för utbildningen i ärenden som avses i 3, 4 och 16 §§ får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Beslut som avses i 3 § får överklagas endast av barnets vårdnadshavare. Beslut som avses i 16 § får överklagas endast av eleven eller företrädare för denne.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut av styrelsen för utbild-

¹⁰ Senaste lydelse 2008:220.

ningen i ärenden som avses i 3, 4 och 16 §§ får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Beslut som avses i 3 § får överklagas endast av barnets vårdnadshavare. Beslut som avses i 16 § får överklagas endast av eleven eller företrädare för denne.

15 kap.

11 §¹¹

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av det bidrag som kommunerna enligt 2 a kap. 17 a §, 2 b kap. 10 och 10 b §§ samt 9 kap. 6, 6 a, 8a och 8 c §§ är skyldiga att lämna till enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för skolhuvudmannen att lämna sådana sakuppgifter om skolverksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering av verksamheten. Detsamma gäller skyldighet för en kommun att lämna sakuppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering av förskolverksamheten och skolbarnsomsorgen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunen att lämna uppgifter om verksamheten som behövs för beslut om bidrag till fristående skolor och om hur bidraget till en fristående skola eller annan enskild verksamhet har beräknats.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om skyldighet för huvudmannen för en fristående skola att lämna ekonomisk redovisning över verksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om skyldighet för huvudmannen för en fristående skola att lämna uppgifter om kommande verksamhet samt ekonomisk redovisning över verksamheten.

Regeringen får vidare meddela föreskrifter om vite för den som inte följer bestämmelserna om uppgiftsskyldighet i första eller

¹¹ Senaste lydelse 2005:21.

andra stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.
  2. Bestämmelserna om beräkning av bidrag i 2 b kap. 10 och 10 b §§ samt 9 kap. 6, 6 a, 8 a och 8 c §§ ska tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2010.
  3. Bestämmelserna i 2 b kap. 12 § samt 9 kap. 17 § om överklagande av beslut om bidragsstorlek och beslut om tilläggsbelopp ska tillämpas första gången på beslut som avser kalenderåret 2010.

2. Förslag till lag om ändring i lagen (2009:000) om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs

dels att 2 kap. 17 a, 17 b och 19 §§ skollagen (1985:1100) i stället för dess lydelse enligt lagen (2009:000) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse,

dels att det i övergångsbestämmelserna till lagen (2009:000) om ändring i skollagen (1985:1100) ska införas två nya punkter, 5 och 6, av följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2008/09:115   Föreslagen lydelse

2 a kap.

17 a §

Barnets hemkommun ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 17 §.

Barnets hemkommun ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 17 §.

Bidraget (grundbelopp) till förskola eller fritidshem ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Därutöver ska bidrag (tilläggsbelopp) lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Bidrag enligt andra stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen.

Bidraget ska bestämmas med hänsyn till barnets behov och huvudmannens åtagande efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till den egna förskoleverksamheten eller skolbarnsomsorgen. Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att

Bidrag till verksamhet som avser pedagogisk omsorg ska bestämmas med hänsyn till barnets behov och huvudmannens åtagande efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den

erbjuda motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§.

omfattning som den är skyldig att erbjuda motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§.

Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag för samma barn till fler än två huvudmän. Har ett barn ett omfattande behov av särskilt stöd är hemkommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för hemkommunen.

Bidrag lämnas för barn i enskild pedagogisk omsorg, där deras vårdnadshavare arbetar, bara om minst lika många andra barn har tagits emot.

Bidrag lämnas för barn i enskild pedagogisk omsorg, där deras vårdnadshavare arbetar, bara om minst lika många andra barn har tagits emot.

Kommunen kan lämna bidrag till annan huvudman för enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör bestämmas på det sätt som anges i andra stycket.

Kommunen kan lämna bidrag till annan huvudman för enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör bestämmas på det sätt som anges i andra och tredje styckena.

17 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag *skall* bestämmas i stället för det som anges i 17 § tredje eller fjärde stycket, om statsbidrag lämnas till kommunen för ett barn som har tagits emot i enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag *ska* bestämmas i stället för det som anges i 17 a §, om statsbidrag lämnas till kommunen för ett barn som har tagits emot i enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg.

19 §

Kommunens beslut i ärenden om godkännande enligt 13 §, om föreläggande eller återkallande av godkännande enligt 16 § och om rätt till bidrag eller återkallande av sådan rätt enligt 17 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Kommunens beslut i ärenden om godkännande enligt 13 §, om föreläggande eller återkallande av godkännande enligt 16 §, om rätt till bidrag eller återkallande av sådan rätt enligt 17 § samt om bidrag enligt 17 a § andra och tredje styckena får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Kommunens beslut om föreläggande eller återkallande av godkännande enligt 16 § och om återkallande av rätt till bidrag enligt 17 § samt domstols beslut gäller omedelbart.

---

5. Bestämmelsen om beräkning av bidrag i 2 a kap. 17 a § andra och tredje styckena ska tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2010.

6. Bestämmelsen i 2 a kap. 17 a § andra och tredje styckena om överklagande av beslut om bidragsstorlek och beslut om tilläggsbelopp ska tillämpas första gången på beslut som avser kalenderåret 2010.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Förslaget till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

*Regeringens förslag**Utskottets förslag***2 a kap.**

17 a §

Barnets hemkommun ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 17 §.

Bidraget (grundbelopp) till förskola eller fritidshem ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Därutöver ska bidrag (tilläggsbelopp) lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Bidrag enligt andra stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen.

Bidrag till verksamhet som avser pedagogisk omsorg ska bestämmas med hänsyn till barnets behov och huvudmannens åtagande efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att erbjuda motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§.

Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag för samma barn till fler än två huvudmän. Har ett barn ett omfattande behov av särskilt stöd är hemkommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för hemkommunen.

Bidrag lämnas för barn i enskild pedagogisk omsorg, där deras vårdnadshavare arbetar, bara om minst lika många andra barn har tagits emot.   *När barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg, där deras vårdnadshavare arbetar, får bidrag inte lämnas för fler sådana barn än det antal andra barn som har tagits emot.*

Kommunen kan lämna bidrag till annan huvudman för enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör bestämmas på det sätt som anges i andra och tredje styckena.